

Interhospital GI Conference

A 14-year-old girl with dysphagia

พญ.สายไหม ระเบียบโอบฐ์

พญ.นันทธรา จักรธรานนท์

ผศ.พิเศษ.พญ.ศิริลักษณ์ เจนนุวัตร

สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

เด็กหญิงไทย อายุ 14 ปี ภูมิลำเนา กทม

อาการสำคัญ กลืนลำบากมา 3 เดือน

ประวัติปัจจุบัน

3 เดือนก่อนมารพ เริ่มมีอาการกลืนของแข็งลำบาก ตอนกินอาหารจะรู้สึกเหมือนติดอยู่ที่คอ กลืนของเหลวได้ตามปกติ ไม่มีไข้ ไม่มีกลืนเจ็บ ไม่มีอาเจียนมาก่อน ไม่มีแน่นหน้าอกหรือเสบร้อนกลางอก ปฏิเสธประวัติกลืนกรดต่าง

2 เดือนก่อนมารพ อาการกลืนลำบากค่อยๆเป็นมากขึ้นเรื่อยๆ กลืนของแข็งไม่ได้ กินน้ำ นมได้ปกติ ไปพบแพทย์ที่รพ. แห่งหนึ่งให้ยา omeprazole (20) 1 cap po bid ac

ประวัติอดีต

- ปฏิเสธประวัติแพ้ยา แพ้อาหาร
- ปฏิเสธโรคประจำตัว
- ปฏิเสธประวัติผ่าตัด

ประวัติส่วนตัว

- No current medication
- มีประวัติกินน้ำกระเทียม ผสมยาแก้ไอ 1 เดือนก่อน ต่อเนื่อง 2 สัปดาห์ วันละ 2 แก้ว หยุดมา 2 สัปดาห์ก่อนมีอาการกลืนลำบาก
- สูบบุหรี่ 5 มวน/วัน ต่อเนื่อง 4 เดือน

ประวัติโภชนาการ

ก่อน หน้าที่มีอาการ กินข้าว 3 มื้อ กินเนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ อาหารครบ 5 หมู่ ขณะนี้กินน้ำและนมได้ 1/2 -1 กล่อง/วัน กลืนข้าวไม่ลงต้องคายออก ไม่สำคัญ

HEEADSSS Assessment

- อาศัยกับมารดา 2 คน มารดาทำงานตลอด ไม่ค่อยได้คุยกับมารดา
- หยุดเรียนชั้นม.2
- มีแฟนอายุ 18 ปี หนีมารดาไปอยู่บ้านแฟน ทะเลาะกับแฟนบ่อยๆ
- มี suicidal idea

ตรวจร่างกาย

Vital sign: BT 37°C Pulse 80/min. RR 20/min BP 102/69 mmHg SpO2 98%

Measurement: BW 32 kg (<P3) Height 154 cm (P25-50)

General appearance: alert, good consciousness

HEENT: no pale conjunctivae, anicteric sclerae, no oral ulcer,
no cervical lymph node enlargement,
thyroid gland – normal, no drooling

CVS: normal S1 S2, no murmur

RS: clear and equal breath sound both lung

Abdomen: soft, no tenderness, liver and spleen can't palpate

Skin: normal skin, no rash

Neuro: alert, pupil 2.5 mmBRTL, normal muscle tone, motor power grade V
all extremities, normal cranial nerve exam, no dysarthria, no ataxia

ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ

1. CBC: Hb 11.6 g/dL /Hct 34.5% WBC 5,279/cu.mm (N38 L55 E4)
Plt 261,000 cu.mm
2. Thyroid function test – FT4 1.4(1.03-1.77), TSH 1.04 (0.5-5.05)
3. UA- normal

Problem List

- A 14-year-old girl with progressive dysphagia
with significant weight loss
- History of Mitragyna speciosa Korth (Kratom) used and smoking

Approach & Differential Diagnosis

1. **Is it true dysphagia ?**
2. **Anatomical localization :**
Oropharyngeal VS Esophageal dysphagia
3. **Characteristics**
solid VS liquid and solid
4. **Associated symptoms**
ex. heartburn, weight loss, hematemesis, anemia, regurgitation of food particle, Respiratory symptom

Dysphagia อาการกลืนลำบาก แบ่งสาเหตุออกเป็น 2 กลุ่มตามพยาธิสรีรวิทยาและการสืบค้นเพื่อการวินิจฉัย คือ oropharyngeal dysphagia และ esophageal dysphagia ดังรูปที่ 1 จากประวัติผู้ป่วยรายนี้พบว่า เข้าได้กับ esophageal dysphagia มากกว่า เนื่องจากมีความรู้สึกกลืนติดที่คอ น้ำหนักลด แต่ไม่มีเสียงเปลี่ยน ไอ หรือสำคัญขณะกลืน สำลัอาหารออกจมูก

Esophageal dysphagia คือ ความลำบากในการกลืนอาหารผ่านหลอดอาหารลงสู่กระเพาะอาหาร โดยสาเหตุแบ่งได้เป็น 2 ข้อหลักๆ

1. Mechanical obstruction : มักมาด้วยอาการกลืนติด solid content

● **Intrinsic cause:**

- Benign tumors
- Caustic esophagitis/stricture
- Diverticula
- Malignancy
- Eosinophilic Esophagitis
- Infectious esophagitis
- Pill esophagitis
- Radiation esophagitis/stricture
- Rings & webs
- Lymphocytic esophagitis

● **Extrinsic cause**

- Aberrant subclavian artery
- Enlarged aorta
- Enlarged left atrium
- Mediastinal mass (lymphadenopathy, lung cancer, etc.)

2. Motility disorder : มักมาด้วยอาการกลืนติด solid/liquid content

- **EGJ outflow disease**
  - Achalasia
  - Esophagogastric junction outflow obstruction (EGJOO)
- **Disorder of peristalsis**
  - Absent contractility
  - Diffuse esophageal spasm
  - Hypercontractile of esophagus, Ineffective esophageal motility

สรุป Initial Differential Diagnosis ในผู้ป่วยรายนี้คือ

1. Esophagitis

- GERD with reflux esophagitis /esophageal stricture
- Pill esophagitis
- Infectious esophagitis eg. candida, CMV

2. Eosinophilic esophagitis

3. Esophageal ring/web

Investigation เพิ่มเติมในผู้ป่วยรายนี้

- EGD with biopsy : normal esophageal mucosa, pass scope easily, LES can relax normally, no food impaction, normal gastric mucosa, patho-normal
- Upper GI study: normal esophageal peristalsis
- Esophageal manometry : normal

จากประวัติ ตรวจร่างกาย และการตรวจทางห้องปฏิบัติการเบื้องต้น ไม่พบความผิดปกติที่อธิบายสาเหตุของอาการกลืน

ลำบาก จึงได้ปรึกษาจิตแพทย์เด็กมาร่วมประเมิน พบผู้ป่วยมีปัญหา Major Depressive Disorder (MDD)

ร่วมด้วย แต่ผู้ป่วยปฏิเสธกลัวการกิน (Phagophobia) หรือ Eating disorder

วินิจฉัย Psychogenic Dysphagia

การรักษาต่อมาประกอบด้วย

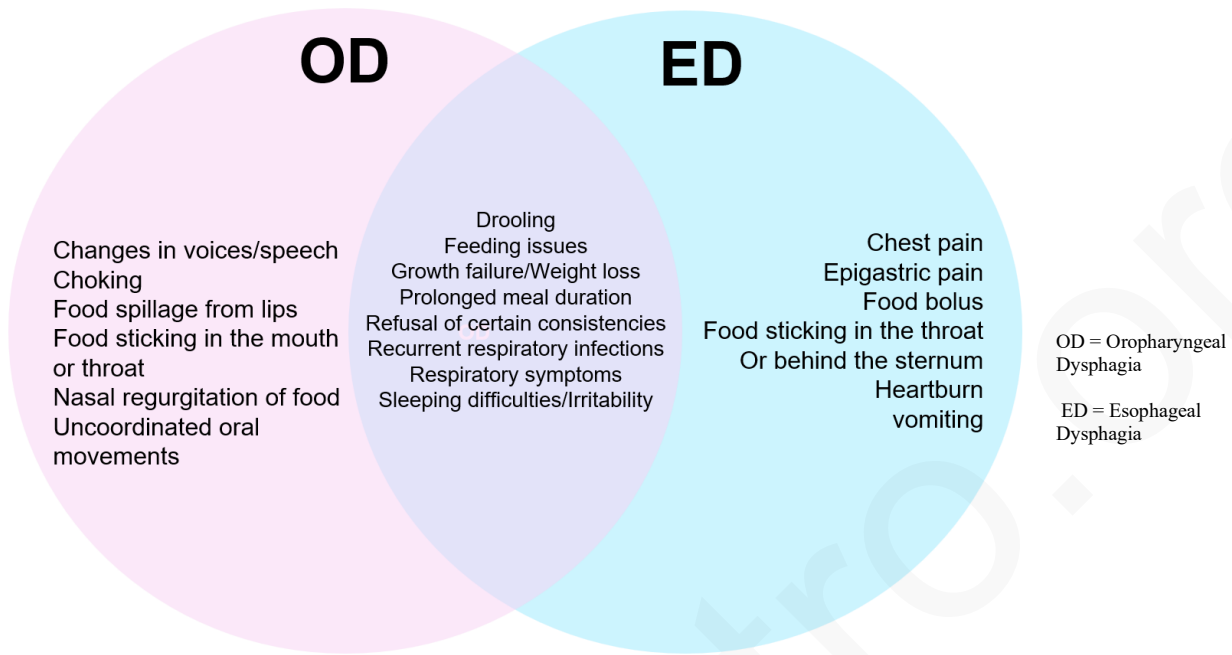
1. Advice, Reassure ว่าหลอดอาหารไม่มีความผิดปกติ สามารถกลืนอาหารได้
2. psychoeducation

3. motivation เรื่องการไปรร.
4. start fluoxetine (20) ½ x1 po pc -> 1x1 po pc
5. High energy dietary supplement

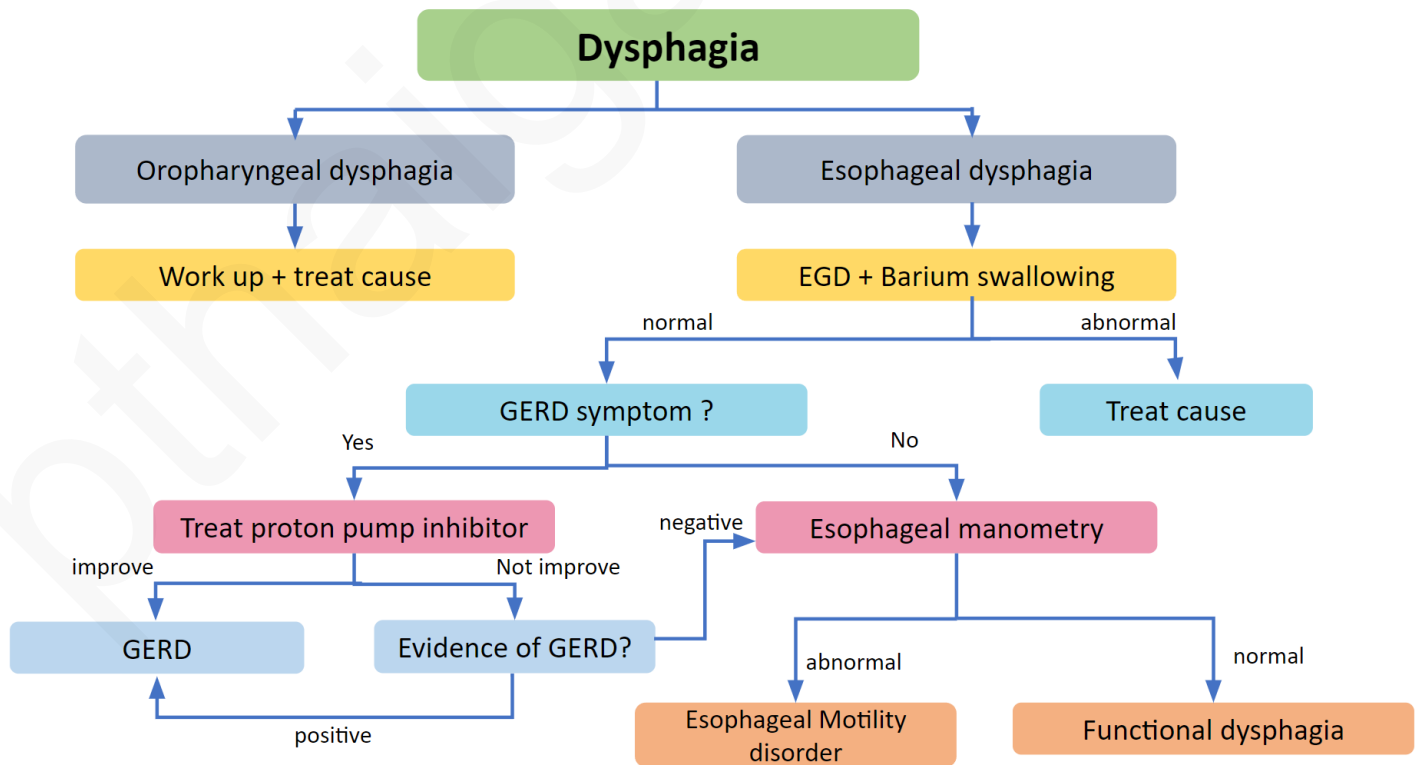
ติดตามการรักษา ที่ 1 เดือน

- น้ำหนักเพิ่มขึ้น 2 kg ใน 2 เดือน, อาการกลืนลำบากดีขึ้น
- poor drug compliance
- still meet other traumatic stress
- loss follow-up Psychi, GI

รูปที่ 1: อาการและอาการแสดงของ oropharyngeal และ esophageal dysphagia

แนวทางการวินิจฉัยและรักษา Dysphagia

เอกสารอ้างอิง

1. Lanzoni, Gloria, et al. "Esophageal dysphagia in children: state of the art and proposal for a symptom-based diagnostic approach." *Frontiers in Pediatrics* 10 (2022): 885308.